

TOIMINTASUUNNITELMA KRIISITILANTEISIIN

Nuoret turvapaikanhakijat kansanopistossa NUTUKKA – projekti

seurakuntaopisto

Toimintasuunnitelma kriisitilanteisiin

Päivitetty 2008

1. Nuorten turvapaikanhakijoiden kielteiset oleskelulupapäätökset

Yksilö- ja ryhmätuki

- Nuorella tulee olla saattaja mukana, kun nuori saa tiedon päätöksestä poliisilta. Yleensä saattaja on koulunkäyntiavustaja. Mikäli päätös annetaan tiedoksi iltapäivällä, voi sosiaaliohjaaja toimia myös saattajana.
- Sosiaaliohjaaja tulee kuitenkin siten töihin, että on vastassa nuorta seurakuntaopistolla. Mikäli poliisin tiedoksianto on aikaisin aamulla, neuvotellaan sosiaaliohjaajan työpäivän alkamisajankohdasta.
- Päätöksen saaneen nuoren kanssa keskustellaan kahden kesken nuoren saapuessa opistolle. Tulkki tai puhelintulkkkaus voidaan tilata mikäli nuori sitä toivoo tai se muuten katsotaan tarpeelliseksi.
- Ohjaaja selvittää haluaako nuori kertoa päätöksestään muille nuorille, kertooko hän siitä itse vai kertooko ohjaaja. Mikäli ohjaaja kertoo, keskustellaan nuoren kanssa mitä hän saa nuoren tilanteesta kertoa.
- Muut nuoret kutsutaan yhteiseen tapaamiseen ja kerrotaan asiasta (mikäli lupa on saatu nuorelta). Nuorille korostetaan sitä, että jokainen päätös on yksilöllinen. Nuorten kysymyksiin vastataan ja mikäli jotain asiaa ei tiedä, voi kertoa selvittävänsä asiaa. Ohjaajan on tärkeä tietää, mitä kielteisen päätöksen jälkeen voidaan tehdä (valitus, työn etsiminen, itsensä elättäminen jollain muulla tavalla esimerkiksi sukulaiset elättäjinä).
- Päätöspäivälle ei suunnitella vapaa-ajan ohjelmaa, joka vaatii ohjaajan läsnäoloa ehdottomasti. Ohjaajan tulee voida antaa joustavasti yksilöllistä tukea. Ryhmän kanssa pyritään kuitenkin olemaan yhdessä ja arjen toimintoja pyritään joustavasti jatkamaan. Nuorille tulee myös antaa tilaa käsitellä asiaa, siihen liittyviä tunteita ja huomioida nuorten yksilöllinen tapa käsitellä asiaa. Ohjaaja on koko ajan läsnä ja muut työtehtävät ovat toisarvoisia.

- Mikäli yksilötuen tarve on ilmeinen, sosiaaliohjaaja tukee nuorta ja pyytää paikalle tarvittaessa vastuuopettajan (päivystävän henkilön) muun ryhmän tueksi.

Tiedonkulku

- Saattaja ottaa yhteyden sosiaaliohjaajaan, mikäli tiedoksiannon yhteydessä tulee esille jotain sellaista, mikä sosiaaliohjaajan on ehdottoman tärkeä tietää.
- Saattaja myös ilmoittaa sosiaaliohjaajalle, kun nuori ja saattaja saapuvat seurakuntaopistolle.
- Sosiaaliohjaaja ilmoittaa työpäivän aikana vastuuopettajalle ja seuraavana päivänä töihin tulevalle sosiaaliohjaajalle päätöksestä ja siitä, miten päätöspäivä on kaikkien nuorten osalta mennyt.
- Sosiaaliohjaaja informoi myös edustajaa päätöksen saaneen nuoren ja muiden nuorten voinnista ja ensimmäisten päivien kulusta.

Päätöksen saaneen nuoren tai muun nuoren voimakas psyykkinen reagointi

Nuoren oireillessa voimakkaasti psyykkisesti tilataan aika lääkärikeskuksen kautta lääkäriin lähetteen saamiseksi psyykkiseen hoitoon. Järvenpään lääkärikeskus 09-6808 8400, vastaanottoajat: ma-to klo 8-20, pe 8-18, la 9-14, su 10-15. Tai aivan akuutissa tarpeessa mennään päivystykseen Hyvinkään sairaalaan ensiapu klo 22-8, puh. 019 4587 2261.

- Sosiaaliohjaaja lähtee nuoren kanssa.
- Otetaan yhteys siihen henkilöön joka päivystää, jotta hän tulisi muiden nuorten tueksi.
- Ilmoitetaan asiasta nuoren edustajalle.

Muita tärkeitä yhteystietoja:

Yleinen hätänumero	112
Poliisi	122

Taksi 1000 730 tai (09) 1066 4400

Myrkytystietokeskus (09) 471 977

Ensiapu klo 8-22, Järvenpään terveysasema, Vanhankylänniemi (09) 2719 3360

Ensiapu klo 22-8, Hyvinkään sairaala 019 4587 2261

Valtakunnallinen kriisipuhelin 0203 445 566 ma - pe 9 - 06,
la 15 - 06 ja su 15 - 22

Helsingin Kriisivastaanotto, SOS-keskuksen toimisto

(09) 4135 0510

arkisin 9 - 16

Maistraatinportti 4 A, 4. krs

00240 HELSINKI

The SOS Center – ulkomaalaisten kriisikeskus

arkisin 9.00-15.00, puh. (09) 4135 0501

Järvenpään kaupungin kriisiryhmä 050 61072

Helsingin Diakonissalaitoksen Kidutettujen kuntoutuskeskus

Mäkelänkatu 58-60, 4. krs. 00510 HELSINKI

Puh. (09) 7750 4584, arkisin klo 8.30-15.00

Faksi (09) 7750 4502 kitu@hdl.fi

Turvapaikanhakuprosessista lisätietoja

Pakolaisneuvonta ry

Helsingin toimisto Mannerheimintie 40 D 79 00100 Helsinki

puh. 075 7575 100 faksi 075 7575 120 s-posti: pan(at)pakolaisneuvonta.fi

Maahanmuuttovirasto

Vaihde 071 873 043 Fax 071 873 0730 Pakolais- ja turvapaikka-asiat ti-to klo 10-11

maahanmuuttovirasto@migri.fi

Mikäli käännitys toteutetaan

- Opiskelija saatetaan poliisiasemalle sosiaaliohjaajan tai koulunkäyntiohjaajan toimesta
- Saattaja voi lähteä karkoitettavan opiskelijan mukaan lentoasemalle poliisin kyydissä.
- Poliisit toimivat siviilivaatteissa
- Korostetaan nuorelle ja muille nuorille, että poliisit toimivat saattajina ja huolehtivat nuoresta. Heitä ei tarvitse pelätä.

- Tuodaan nuorille esille myös positiivisia asioita tilanteen mukaan (esim. mahdollisuus palata Suomeen myöhemmin mikäli palautettava maa on EU-maa ja nuori saa turvapaikan, palautettavassa maassa on turvallista ja siellä voi olla myös yhtäläinen mahdollisuus työhön ja opiskeluun).
- Ennen palautusta ollaan nuoren kanssa, pakataan yhdessä, annetaan esimerkiksi läksiäislahja, muistellaan hyviä hetkiä yhdessä, mietitään mitä nuori on oppinut ja niin edelleen.

2. Toimintaohjeet yllättäviin tilanteisiin

Nuori alkaa uhkailla ohjaajaa sanallisesti

1. Puutu asiaan heti ja kerro, että uhkailu ja etenkin tappo-uhkaus Suomessa on vakava rikos.
2. Kerro myös ettei nuori saa asiaansa läpi uhkailulla etkä hyväksy hänen käytöstään tässä asiassa.
3. Mikäli nuori on hyvin uhkaava, poistu asunnolta välittömästi. Mikäli muiden nuorten turvallisuus on uhattuna, soita poliisit paikalle.
4. Kerro asiasta työtovereillesi, esimiehellesi ja tee rikosilmoitus uhkailun jatkuessa poliisille.

Fyysinen väkivalta

A) Lievä väkivalta

- 1) Pyri aina välittömästi irti nuoren otteesta ja lähde tarvittaessa välittömästi karkuun asunnolta
- 2) Tiedota asiasta heti muulle työtiimille ja esimiehelle. Tehkää yhdessä toimintasuunnitelma miten toimitte nuoren kanssa. Työntekijä, johon väkivalta on kohdistunut, ei voi selvittää asiaa yksin nuoren kanssa.
- 3) Tiedota asiasta nuoren edustajaa ja tarvittaessa myös sosiaalityöntekijää ja pyydä heitä mukaan kokoukseen, jossa asiaa käsitellään. Kokouksessa tehdään selväksi Suomen rikoslain- säädäntö ja pystytään arvioimaan miten nuori suhtautuu asiaan. Mikäli nuori ei ymmärrä asian vakavuutta, pohditaan onko nuoren mahdollista enää koulutuksessa jatkaa. Useimmissa tapauksissa tilanne nuoren ja työntekijän saadaan kuitenkin selvitettyä työparinvälityksellä keskustelemalla ja nuori ymmärtää tekonsa seuraukset

- 4) Väkivaltatilanteen kokeneet tai nähneet työntekijät tarvitsevat melko nopeasti työnohjausta, jossa voivat käsitellä asiaa. Puhukaa asiasta koko työryhmän kesken niin pitkään kuin tarpeellista, jotta se ei jää vaivaamaan ketään.
- 5) Mikäli väkivalta on ollut vakavaa, tukisuhde katkaistaan välittömästi ja asiasta tehdään rikosilmoitus.

B) Vakava väkivalta

- 1) Pyri aina välittömästi irti nuoren otteesta ja lähde tarvittaessa välittömästi karkuun asunnolta
- 2) Soita poliisit välittömästi paikalle. Älä hälytä apua nuoren välittömässä läheisyydessä, vaan mene kauemmaksi nuoresta.
- 3) Tiedota asiasta heti muulle työtiimille ja esimiehelle.
- 4) Tiedota asiasta nuoren edustajalle ja tarvittaessa myös sosiaalityöntekijälle ja pyydä heitä mukaan kokoukseen, jossa asiaa käsitellään.
- 5) Väkivaltatilanteen kokeneet tai nähneet työntekijät tarvitsevat melko nopeasti työnohjausta, jossa voivat käsitellä asiaa. Puhukaa asiasta koko työryhmän kesken niin pitkään kuin tarpeellista, jotta se ei jää vaivaamaan ketään.
- 6) Asiasta tehdään rikosilmoitus.

Väkivaltatilanteiden ehkäisy

Työntekijät voivat ehkäistä mahdollisia väkivaltatilanteita seuraavilla käytännössä hyväksi havaituilla keinoilla:

1. Nuoren kuuntelu ja tilan antaminen silloin kun nuori on selvästi ärtynyt eikä halua keskustella. Nuorta ei tule painostaa väkisin keskusteluun.
2. Työntekijöiden poistuminen kun tilanne alkaa näyttää uhkaavalta.

Uhkaavaan tilanteeseen ei kannata jäädä, vaan asiaan voi palata myöhemmin.

3. Parityöskentely rauhoittaa usein nuorta, joka on suuttunut ohjaajalleen.
Nuori voi olla valmis keskustelemaan kiihtyneenä toisen työntekijän kanssa ja ottamaan vastaan häneltä ohjeita.
4. Omien nuorten tunteminen: Kun tunnet nuoresi, osaat tulkita heitä ja heidän käytöstään paremmin, jolloin tiedät mitä he kykenevät kulloinkin ottamaan vastaan.
Joillain nuorilla voi olla tapana korottaa ääntään ja huutaa suutuessaan, mutta he eivät silti koskaan rikkoisi työntekijän fyysistä koskemattomuutta.
5. Kunnioita nuoren omaa reviiriä mahdollisuuksien mukaan; jollekin nuorelle esim. oma huone voi olla paikka, jonne hän ei halua kenenkään tulevan.

Nuorten välinen väkivalta

- 1) Jos nuori käyttäytyy väkivaltaisesti toista nuorta kohtaan, soita poliisit paikalle
- 2) Älä hälytä apua nuorten välittömässä läheisyydessä, vaan varmista turvallinen etäisyys
- 3) Kun poliisit tulevat paikalle, voit yhdessä heidän kanssaan selvittää mistä on kysymys
- 4) Tee asuntolassa asuville nuorille selväksi, että väkivaltainen käytös ei ole sallittua
- 5) Tiedota asiasta nuoren edustajaa, vastuupettajaa ja sosiaalityöntekijää ja pitäkää asiasta kokous yhdessä nuoren/ nuorten kanssa. Nuorelle tehdään selväksi Suomen rikoslainsäädäntö.
- 6) Mikäli nuori jatkaa väkivaltaista käytöstä asuintoveriaan kohtaan, koulutuksen jatkamista harkitaan vakavasti.

Katoaminen

Nuori ei ilmesty viikonloppuvierailun jälkeen sovitusti opistolle eikä häntä tavoiteta puhelimitse. Tai nuori ei ole ollut koulussa eikä häntä löydetä asuntolasta eikä tavoiteta puhelimitse. Odotetaan yksi vuorokausi.

- 1) Ilmoitetaan nuoren edustajalle (edustaja ilmoittaa tarvittaessa poliisille).
- 2) Jutellaan muiden nuorten kanssa onko heillä tietoa tilanteesta, selitetään miksi ohjaajien on tärkeää tietää.
- 3) Otetaan yhteys tiedossa oleviin nuoren sukulaisiin tai ystäviin ja kysytään onko heillä tietoa nuoresta.
- 4) Mikäli nuorta ei löydetä ja näyttää suhteellisen varmalta, ettei nuori ole palaamassa asiasta keskustellaan ja asiaa käsitellään muiden nuorten kanssa.